

τοῦ χειμῶνος τοῦ ἔτους 331 πρὸς τὸ ἔτος 330, ἀνέπαυσε πάλιν ἐπὶ μῆνα ἢ καὶ πλείοτερον τὸν κύριον στρατὸν ἐν Περσεπόλει, αὐτὸς δὲ μετὰ μιᾶς αὐτοῦ μοίρας διῆλθεν ἐν τάχει τὰ ἐνδότερα τῆς ἰδίας Περσίδος, καθυπέταξε τὰς διαφόρους αὐτῆς κόμας καὶ χώρας, καὶ τότε, καταλιπὼν εἰς Περσέπολιν φρουρὰν τρισχιλίων Μακεδόνων καὶ διορίσας σατράπην αὐτῆς τὸν παραδόντα αὐτῷ τὴν πόλιν ἐκείνην Τιριδάτην ἀπῆλθε μεθ' ὄλου τοῦ στρατοῦ ἐπὶ τὴν Μηδίαν πρὸς καταδίωξιν τοῦ Δαρείου.

Ταῦτα ὑπῆρξαν τὰ ἀποτελέσματα τῶν πρώτων τεσσάρων κατὰ τὴν Ἀσίαν ἐκστρατειῶν τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἀπὸ τοῦ Μαρτίου 334 μέχρι τοῦ Μαρτίου 330. Ὁ ἑλληνισμός, ὅστις μέχρι πρὸ δεκαετίας περιστρέφετο κυρίως μεταξὺ Θεριοφυλῶν καὶ Ταινάρου, ὑπερεκχειλίσας ἤδη τῶν στενῶν τούτων ὁρίων, περιήγαγε τὰς νικηφόρους αὐτοῦ σημαίας καθ' ὅλην τὴν μικρὰν Ἀσίαν, τὴν Φοινίκην, τὴν Παλαιστίνην, τὴν Αἴγυπτον, τὴν Συρίαν, τὴν Μεσοποταμίαν, τὴν Ἀσσυρίαν, τὴν Βαβυλωνίαν, τὴν Σουσιανὴν καὶ τὴν ἰδίως Περσίδα· οἱ Λοκροὶ, οἱ Φωκεῖς, οἱ Φθιώται, οἱ Μαλιεῖς καὶ οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, οἵτινες μέχρι πρὸ δεκαετίας ἠγωνίζοντο τὸν ἀγεννῆ περὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς ἱεροῦ ἀγῶνα, ἐμάχοντο ἤδη ἐν Γαυγαμήλοις, εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας, περὶ τῆς κυριαρχίας τοῦ κόσμου καὶ τῶν ἀμυθῆτων θησαυρῶν τῆς Βαβυλώνας, τῶν Σούσων καὶ τῆς Περσέπολεως· ὁ κορίνθιος Δημάρατος βλέπων ἐν Βαβυλῶνι τὸν Ἀλέξανδρον καθήμενον ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ τῆς Ἀσίας θρόνου ἔλεγε δακρῶν, ὅποσον μεγάλης ἡδονῆς ἔστερήθησαν οἱ Ἕλληνες οἱ ἀποθανόντες πρὶν ἴδωσιν Ἀλέξανδρον ἐν τῷ Δαρείου θρόνῳ καθήμενον· ὁ δὲ Αἰσχίνης ἀνέκραξεν ἐν Ἀθήναις εἰς τὸν κατὰ Κτησιφῶντος λόγον· «τοιγάρτοι τί τῶν ἀνεπιπέπτων καὶ ἀπροσδοκῆτων ἐφ' ἡμῶν οὐ γέγονεν! οὐ γὰρ βίον γε ἡμεῖς ἀνθρώπινον βεβιώκαμεν, ἀλλ' εἰς παραδοξολογίαν τοῖς ἔσομένοις μεθ' ἡμᾶς ἔφυμεν. Οὐχ ὁ μὲν τῶν Περσῶν βασιλεὺς, ὁ τὸν Ἄθων διορύξας, ὁ τὸν Ἑλλήσποντον ζεύξας, ὁ γῆν καὶ ὕδωρ τοὺς Ἕλληνας αἰτῶν, ὁ τολμῶν ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς γράφειν ὅτι δεσπότης ἐστὶν ἀπάντων ἀνθρώπων ἀφ' ἡλίου ἀνιόντος μέχρι δυομένου, νῦν οὐ περὶ τοῦ κύριος ἐτέρων εἶναι διαγωνίζεται ἀλλ' ἤδη περὶ τῆς τοῦ σώματος σωτηρίας;» Ὅλοι οἱ ἐπισημότεροι τῶν φιλοσόφων, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Θεόφραστος, ὁ Ξενοκράτης, ἐνόμιζον τὸν Ἀλέξανδρον ὡς εὐεργέτην τοῦ ἑλληνισμοῦ· αὐτὸς ὁ Δημοσθένης συνέχαιρεν αὐτῷ διὰ γραμμάτων καὶ ἐπεζῆτει τὴν εὐνοίαν αὐτοῦ. Καὶ ἔπειτα λέγουσί τινες εἰσέτι ὅτι τὸ κατὰ τῆς Ἀσίας ἐπιχείρημα ἐκεῖνο δὲν ἦτο ἐπιχείρημα ἑλληνικόν· ὅτι ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Ἀλέξανδρος κατέλυσαν τὸν ἑλληνισμόν, δὲν ἠνοίξαν αὐτῷ νέον ἐνεργείας καὶ δόξης στάδιον· καὶ ὅτι ἡ Ἑλλὰς ἄκουσα καὶ κατηναγκασμένη παρηκολούθησε τὰς σημαίας αὐτῶν!

[> Ἡ στρατεία τοῦ Ἀλεξάνδρου εἶχε βεβαίως χαρακτῆρα ἑλληνικόν, ἀφοῦ πᾶσαι > σχεδὸν αἱ ὀνομασταὶ πόλεις τῆς κυρίως Ἑλλάδος ἐξαιρουμένων τῆς Σπάρτης καὶ τῶν > κατεστραμμένων Θηβῶν, ἐκοῦσαι ἄκουσαι μετείχον ταύτης, ἀλλ' ἡ μετοχή αὕτη τινῶν > μὲν πόλεων αὐθόρμητος καὶ ἐκούσια, τινῶν δέ, ἰδίως τῶν Ἀθηνῶν, ἀκούσια. Τὰ > λεγόμενα δὲ περὶ καταλύσεως δῆθεν τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ Ἀλεξάν- > δρου ἀναφέρονται ἀπλῶς εἰς τὴν κατάλυσιν τοῦ συστήματος τῶν αὐτονόμων καὶ αὐτοτε- > λῶν ἑλληνικῶν πολιτειῶν, ὅπερ καὶ αὐτὸ δὲν εἶναι ἀληθές (Ἴδὲ περαιτέρω). Οἱ Μακε- > δόνες δὲν κατεπίεσαν τὸ σύστημα τοῦτο πλέον ἢ ὅσον αἱ Ἀθηναίαι, ἡ Σπάρτη καὶ > αἱ Θῆβαι, καθόλου δ' εἰπεῖν ἡ στρατεία τοῦ Ἀλεξάνδρου ἦτο κυρίως ἔργον καὶ ἐπι- > βολὴ μακεδονικῆ μετέχουσα καὶ τινος καθόλου ἑλληνικοῦ ἰδεώδους οὐχὶ τοσοῦτον > διὰ τὴν εἰς αὐτὴν συμμετοχὴν πολλῶν ἢ ὀλίγων πόλεων ἑλληνικῶν, ἀλλὰ διότι ὁ > ἠγούμενος τῆς στρατείας εἶχε μόρφωσιν ἑλληνικὴν, συνῆδε δὲ τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐν τινι